

OBSAH

Předmluva	11
Terminologie	15
Úvod: pudy a lidské vášně	17
První díl: instinktivismus, behaviorismus, psychoanalýza	27
1. Instinktivisté (představitelé pudové energie)	29
Starší instinktivisté	29
Neoinstinktivisté: Sigmund Freud a Konrad Lorenz	30
Freudova koncepce agresivity	30
Teorie agrese Konrada Lorenze	32
Freud a Lorenz: podobnosti a rozdíly	35
2. Zastánci teorie prostředí a zastánci teorie chování	48
Teorie prostředí doby osvícenské	48
Behaviorismus (teorie chování)	48
Neobehaviorismus F. B. Skinnera	49
Cíle a hodnoty	50
Důvody obliby Skinnerovy teorie	55
Behaviorismus a agrese	56
O psychologických experimentech	59
Teorie frustrace-agrese	80
3. Instinktivismus a behaviorismus: jejich odlišnosti a podobnosti	83
Společný základ	83
Novější pojetí	84
Politické a sociální pozadí obou teorií	87
4. Psychoanalytický přístup k pochopení agresivity	90

Druhý díl: důkazy proti instinktivismu	99
5. Neurofyzologie	101
Vztah mezi psychologií a neurofyzologií	101
Mozek jako základna pro agresivní chování	105
Obranná funkce agrese	107
Instinkt „úniku“	108
Dravost a agrese	109
6. Chování zvířat	113
Agrese v zajetí	114
Lidská agrese a přelidnění	117
Agrese ve volné přírodě	120
Teritorialismus a dominance	124
Agresivita jiných savců	128
Má člověk nějakou zábranu zabíjet?	130
7. Paleontologie	133
Je člověk jediným biologickým druhem?	133
Je člověk predátor?	134
8. Antropologie	137
„Člověk lovec“ – antropologický Adam?	137
Agrese a primitivní lovci	143
Primitivní lovci – blahobytná společnost?	151
Vedení války u primitivních kmenů	153
Neolitická revoluce	159
Prehistorické společnosti a „lidská přirozenost“	167
Městská revoluce	168
Agresivita v primitivních kulturách	173
Analýza třiceti primitivních kmenů	174
Systém A: Společnosti kladného životního postoje	174

Systém B: Nedestruktivně-agresivní společnosti	175
Systém C: Destruktivní společnosti	175
Příklady tří systémů	176
Důkazy destruktivity a krutosti	183
Třetí díl: různé typy agrese a destruktivity a jejich předpoklady	187
9. Benigní agrese	189
Předběžné poznámky	189
Pseudoagrese	191
Neúmyslná agrese	191
Hravá agrese	192
Agrese jako sebeprosazení	193
Obranná agrese	198
Rozdíl mezi člověkem a zvířetem	198
Agrese a svoboda	201
Agrese a narcismus	203
Agrese a odpor	208
Konformní agrese	209
Instrumentální agrese	210
O příčinách války	212
Podmínky snižování obranné agrese	218
10. Maligní agrese: premisy	220
Předběžné poznámky	220
Přirozenost člověka	220
Existenciální potřeby člověka a různé, v jeho charakteru zakořeněné vášně	231
Orientační rámec a oddanost	231
Zakořeněnost	233
Jednota	235
Výkonnost	236

Vzrušení a stimulace	238
Nuda a chronická deprese	243
Charakterová struktura	252
Předpoklady vývoje charakterem podmíněných vášní	254
Neurofyzilogické předpoklady	254
Sociální podmínky	258
O racionalitě instinktů a vášní	262
Psychická funkce vášní	265
11. Zhoubná agrese: krutost a destruktivita	267
Zdánlivá destruktivita	267
Spontánní formy	269
Dějinný přehled	269
Pomstychtivá destruktivita	270
Extatická ničivost	273
Vzývání ničivosti	274
Kern a von Salomon: klinický případ vzývání destruktivity	275
Destruktivní charakter: sadismus	278
Příklady sexuálního sadismu a masochismu	280
Josef Stalin: klinický případ nesexuálního sadismu	283
Podstata sadismu	286
Podmínky vyvolávající sadismus	294
Heinrich Himmler: klinický případ análně-hromadícího sadismu ..	296
12. Zhoubná agrese: nekrofilie	321
Tradiční pojem	321
Nekrofilní charakter	325
Nekrofilní sny	327
„Neúmyslné“ nekrofilní jednání	331
Nekrofilní řeč	335
Nekrofilie a zbožňování techniky	336
Hypotéza o incestu a o oidipském komplexu	351

Vztah Freudova pudu života a pudu smrti k biofilii a nekrofilii	357
Klinicko-metodologické principy	359
13. Zhoubná agrese: Adolf Hitler, klinický případ nekrofilie	361
Předběžné poznámky	361
Hitlerovi rodiče a časně dětství	362
Klara Hitlerová	362
Alois Hitler	364
Časné dětství do šesti let (1889–1895)	366
Dětství od šesti do jedenácti let (1895–1900)	369
Období předpubertální, pubertální a dospívání:	
11 až 17 let (1900–1906)	371
Vídeň (1907–1913)	378
Mnichov	383
Komentář k metodologii	385
Hitlerova destruktivita	386
Potlačení destruktivity	393
Jiné aspekty Hitlerovy osobnosti	394
Hitlerovy vztahy k ženám	398
Nadání a talent	402
Povrchní dojem	410
Nedostatek vůle a smyslu pro realitu	414
14. Epilog: o rozpornosti naděje	421
15. Dodatek: Freudova teorie agresivity a destruktivity	425
1. Vývoj Freudových představ o agresivitě a destruktivitě	425
2. Analýza změn ve Freudových teoriích pudu života a smrti a jejich kritika	431
3. Moc a omezení pudu smrti	446
4. Kritika podstaty Freudovy teorie	452
5. Princip redukce podráždění: základ principu slasti a pudu smrti	454

Bibliografie	461
Doslov – Člověk člověku člověkem?	480
Literatura k doslovu	495
1. Úvodní poznámky	361
2. Lidstvo v době a čase	362
3. Klauzura	363
4. Lidstvo v době	364
5. Lidstvo v době	365
6. Lidstvo v době	366
7. Lidstvo v době	367
8. Lidstvo v době	368
9. Lidstvo v době	369
10. Lidstvo v době	370
11. Lidstvo v době	371
12. Lidstvo v době	372
13. Lidstvo v době	373
14. Lidstvo v době	374
15. Lidstvo v době	375
16. Lidstvo v době	376
17. Lidstvo v době	377
18. Lidstvo v době	378
19. Lidstvo v době	379
20. Lidstvo v době	380
21. Lidstvo v době	381
22. Lidstvo v době	382
23. Lidstvo v době	383
24. Lidstvo v době	384
25. Lidstvo v době	385
26. Lidstvo v době	386
27. Lidstvo v době	387
28. Lidstvo v době	388
29. Lidstvo v době	389
30. Lidstvo v době	390
31. Lidstvo v době	391
32. Lidstvo v době	392
33. Lidstvo v době	393
34. Lidstvo v době	394
35. Lidstvo v době	395
36. Lidstvo v době	396
37. Lidstvo v době	397
38. Lidstvo v době	398
39. Lidstvo v době	399
40. Lidstvo v době	400
41. Lidstvo v době	401
42. Lidstvo v době	402
43. Lidstvo v době	403
44. Lidstvo v době	404
45. Lidstvo v době	405
46. Lidstvo v době	406
47. Lidstvo v době	407
48. Lidstvo v době	408
49. Lidstvo v době	409
50. Lidstvo v době	410
51. Lidstvo v době	411
52. Lidstvo v době	412
53. Lidstvo v době	413
54. Lidstvo v době	414
55. Lidstvo v době	415
56. Lidstvo v době	416
57. Lidstvo v době	417
58. Lidstvo v době	418
59. Lidstvo v době	419
60. Lidstvo v době	420
61. Lidstvo v době	421
62. Lidstvo v době	422
63. Lidstvo v době	423
64. Lidstvo v době	424
65. Lidstvo v době	425
66. Lidstvo v době	426
67. Lidstvo v době	427
68. Lidstvo v době	428
69. Lidstvo v době	429
70. Lidstvo v době	430
71. Lidstvo v době	431
72. Lidstvo v době	432
73. Lidstvo v době	433
74. Lidstvo v době	434
75. Lidstvo v době	435
76. Lidstvo v době	436
77. Lidstvo v době	437
78. Lidstvo v době	438
79. Lidstvo v době	439
80. Lidstvo v době	440
81. Lidstvo v době	441
82. Lidstvo v době	442
83. Lidstvo v době	443
84. Lidstvo v době	444
85. Lidstvo v době	445
86. Lidstvo v době	446
87. Lidstvo v době	447
88. Lidstvo v době	448
89. Lidstvo v době	449
90. Lidstvo v době	450
91. Lidstvo v době	451
92. Lidstvo v době	452
93. Lidstvo v době	453
94. Lidstvo v době	454
95. Lidstvo v době	455
96. Lidstvo v době	456
97. Lidstvo v době	457
98. Lidstvo v době	458
99. Lidstvo v době	459
100. Lidstvo v době	460